

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра державного управління, документознавства та
інформаційної діяльності

06-14-218М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «**Антикорупційна політика**»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалавського)
рівня за освітньо-професійною програмою «Публічне
управління та адміністрування» спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІЕМ
Протокол № 4 від 22.12.2021 р.

Рівне – 2021

Методичні вказівки до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Антикорупційна політика» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Шинкарук А. Л. – Рівне : НУВГП, 2021. – 16 с.

Укладач: Шинкарук А. Л., кандидат політичних наук, доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Схвалено на засіданні кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.
Протокол №4 від 03.12.2021 р.

Відповідальний за випуск: Тихончук Л. Х., д.держ.упр., доцент, в.о. завідувача кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Керівник групи забезпечення спеціальності Тихончук Л. Х.

© Шинкарук А. Л., 2021
© НУВГП, 2021

ЗМІСТ

1. ВИМОГИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	8
4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	10
5. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ	10
6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12

ВСТУП

Цей курс присвячено питання корупції в публічному управлінні та боротьбі з корупційними проявами в публічному управлінні. Корупція широко поширена в публічному секторі в усьому світі. Це може відбуватися як у розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються. Це може мати місце на будь-якій фазі проекту державного чи приватного сектора та може бути здійснено будь-ким. Деякі корупційні правопорушення вчиняються свідомо та навмисно з метою особистої або корпоративної вигоди. Деякі правопорушення вчиняються неохоче, вважаючи, що такі дії необхідно виконувати, щоб залишатися конкурентоспроможними, або щоб помститися корупційним діям інших. Деякі правопорушення вчиняються на підставі помилкового переконання, що ці дії є звичайними діловими діями і не є кримінальними правопорушеннями. Багато людей в публічному секторі не розпізнають

корупційні ситуації або, якщо вони їх визнають, не розуміють ризиків, які можуть бути причетними до корупції.

Важливо підкреслити, що незважаючи на очевидне комерційне чи інше виправдання діяльності, пов'язаної з корупцією, вони, тим не менш, є кримінальними злочинами, за які може нести відповідальність низка осіб, включаючи окремого працівника, який вчинив діяння, його роботодавця та директорів компанії.

Наслідки причетності особи чи компанії до корупції, прямо чи опосередковано, потенційно надзвичайно серйозні. Особі може загрозувати позбавлення волі. Компанія може зіткнутися з шкодою для репутації, фінансовими втратами та/або позбавленням права. Також зараз набагато більший тиск на виявлення та притягнення до відповідальності корупції. Таким чином, на відміну від минулих років, зараз є набагато більша ймовірність того, що правопорушення будуть покарані.

Збиток, завданий корупцією у вигляді втрат і шкоди, особливо в країнах, що розвиваються, також стає все ширше зрозумілим, з усвідомленням того, що необхідно докласти всіх зусиль для ліквідації корупції.

Тому дуже важливо, щоб особи в публічному секторі краще розуміли:

- (1) як відбувається корупція;
- (2) особисті та корпоративні ризики кримінальної та цивільно-правової відповідальності за причетність до корупції;
- (3) збитки, заподіяні корупцією;
- (4) що робити, коли зіткнулися з корупцією.

1. ВИМОГИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни «Антикорупційна політика» є набуття практичних навичок виявлення та протидії корупції в публічному секторі в Україні та в світі.

Завдання:

- Ознайомлення з практиками і тенденціями корупції та антикорупційної діяльності
- Визначення світового та українського законодавства у сфері антикорупційної діяльності
- Особливості здійснення і відповідальні органи по боротьбі з корупцією в Україні та в світі
- Методи виявлення корупційної діяльності та методи протидії корупційним діяльності в публічній сфері
- Сертифікація і стандартизація антикорупційної діяльності

Використовуються такі методи викладання та технології: тренінги, рольові ігри, обговорення, презентації, міні-лекції, ситуаційні дослідження та інші.

В результаті освоєння дисципліни студенти здатні:

- *Знати стандарти, принципи і норми діяльності у сфері публічного управління і адміністрування*
- *Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.*
- *Доводити необхідність вирішення актуальних питань щодо організації діяльності органів публічної (державної та публічно-самоврядної) влади, взаємодії органів державної влади та*

інститутів громадянського суспільства, здійснення правоохоронної та правозахисної діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних інтересів.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Корупція. Соціально-правове явище. Підходи до вивчення корупції та антикорупції. Корупція, державна політика та суспільство

Кількість годин: Лекц. – 4, Практик. – 4

Тема 2. Генеза української корупції. Олігархи. Державний сектор.

Кількість годин: Лекц. – 4, Практик. – 4

Тема 3. Коли корупція є злочином: правові та організаційні засади покарання. Правові засади та інституційні механізми запобігання корупції

Кількість годин: Лекц. – 2, Практик. – 2

Тема 4. Викриття та попередження корупції в публічному секторі

Кількість годин: Лекц. – 2, Практик. – 2

Тема 5. Викривач корупції

Кількість годин: Лекц. – 2, Практик. – 2

Тема 6. Громадське суспільство та боротьба з корупцією

Кількість годин: Лекц. – 2, Практик. – 2

Тема 7. Вимірювання корупції: Індекси та індикатори,
Кількість годин: Лекц. – 2, Практ. – 2

Тема 8. Кількісні та якісні методи дослідження
корупції. Фінансовий контроль та моніторинг способу
життя

Кількість годин: Лекц. – 2, Практ. – 2

Тема 9. Комунікаційна стратегія для обґрунтованої
антикорупційної політики.

Кількість годин: Лекц. – 2, Практ. – 2

Тема 10. Аналітичні документи у сфері запобігання та
протидії корупції. Антикорупційна експертиза проектів
нормативноправових актів і чинних
нормативноправових актів

Кількість годин: Лекц. – 2, Практ. – 2

Тема 11. Антикорупційний комплаєнс

Кількість годин: Лекц. – 2, Практ. – 2

Тема 12. Зарубіжний досвід антикорупційного
законодавства. Адаптація законодавства України до
міжнародних стандартів запобігання корупції

Кількість годин: Лекц. – 2, Практ. – 4

Тема 13. Конфлікт інтересів

Кількість годин: Лекц. – 2, Практ. – 2

Тема 14. Декларування

Кількість годин: Лекц. – 2, Практ. – 2

3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. Визначення корупційних випадків в історії публічної політики в Україні

Кейс аналіз випадків корупційної діяльності в світовій історії та історії українського публічного сектору

Практичне заняття 2. Особливості українського публічного простору та прояви корупції

Тенденції розвитку українського публічного простору, реформування, виявлення сильних та слабких сторін функціонування державного та публічного сектору, картування загроз та можливостей розвитку прозорого публічного сектору України

Практичне заняття 3. Особливості правових засад та інститутів протидію корупції в Україні

Нормативно-правовий аналіз забезпечення антикорупційної діяльності в Україні. Ефективність права в антикорупційній діяльності. Особливості здійснення та реалізації правових норм в Європі та світі

Практичне заняття 4. Способи викриття та запобігання корупції

Методи викривлення та запобігання корупції в Україні. як вони представлені або інтегровані в діяльність публічних установ України хто є основними гравцями антикорупційної боротьби?

Практичне заняття 5. Юридичні та психологічні особливості діяльності викривачів корупції в Україні та світі

Методи захисту та викривачів в Україні та світі.

Практичне заняття 6. Методи протидії корупції в громадянському суспільстві роль засобів масової інформації та громадського сектору

Діяльність центрів антикорупційної боротьби. Створення електронних систем публічної прозорості. Діяльність засобів масової інформації та органів органів громадянського суспільства. Освітні ініціативи. ГРА Антикризова Мафія.

Практичне заняття 7. Індекси вимірювання корупції в Україні та світі

Категорія вимірювання корупцією в світі та України. Оцінка корупційного потенціалу органів публічної влади в регіоні, місті, територіальній громаді

Практичне заняття 8. Інструменти дослідження корупції

Кількісні та якісні методи вимірювання корупційних ризиків в організації публічного сектору. Заходи по зменшенню та оцінці на корупційних ризиків.

Практичне заняття 9. Формування комунікаційної стратегії антикорупційної діяльності в організації публічного сектору

Комунікаційна стратегія для органів публічної влади щодо антикорупційної діяльності. Моніторинг медіа висвітлення корупційної діяльності публічних посадових осіб, реакція суспільства. Антикризові комунікації.

Практичне заняття 10. Аналіз норм антикорупційної діяльності в Україні

Законодавство України сфері антикорупційної діяльності.

Діяльність органів боротьби з корупцією.

Практичне заняття 11. Створення антикорупційної політики в організації публічного сектору

Розробка рекомендацій та документів в організації публічного сектору для боротьби з проявами корупції. Світовий досвід та практики діяльності в Україні.

Практичне заняття 12. Світовий досвід і кейси антикорупційної діяльності в світі.

Міжнародні організації боротьби з корупцією в світі. стандарти та рекомендації боротьби з корупцією.

Практичне заняття 13. Особливості конфліктів інтересів у діяльності посадових осіб органів публічного управління

Виявлення особливостей конфліктів інтересів в діяльності органів публічної влади, посадових осіб. Способи їх подолання, уникнення і приховування.

Практичне заняття 14. Практика декларування для запобігання корупційної діяльності

Особливості заповнення декларацій діяльності публічних посадових осіб.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними методами навчання є: лекції, тренінги, ситуаційні завдання, ділові ігри, практичні завдання, наукова робота, провокаційні запитання.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, семінарських, лабораторних,

індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень. Підсумкові оцінки з навчальної дисципліни «Технології публічного управління» виставляються студентам за сумарною кількістю набраних балів, отриманих в результаті поточного контролю.

Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного контролю не менше 60 балів.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. “Про НАЗК | Національне агентство з питань запобігання корупції.” 2021. Національне агентство з питань запобігання корупції. Мау 12, 2021. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/pro-nazk/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
2. “Запобігання та виявлення корупції | Національне агентство з питань запобігання корупції.” 2021. Національне агентство з питань запобігання корупції. April 6, 2021. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/zapobigannya-ta-vyyavlennya-koruptsiyi/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
3. “Декларування | Національне агентство з питань запобігання корупції.” 2021. Національне агентство з питань запобігання корупції. April 27, 2021. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/deklaruvannya/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
4. “Антикорупційна політика | Національне агентство з питань запобігання корупції.” 2020. Національне агентство з питань запобігання корупції. October 6, 2020. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/antikoruptsiijna-polityka/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
5. “Протидія політичній корупції | Національне агентство з питань запобігання корупції.” 2021. Національне агентство з питань запобігання корупції. April 6, 2021. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/protydiya-politychnij-koruptsiyi/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
6. “Про конфлікт інтересів | Національне агентство з

- питань запобігання корупції.” 2021. Національне агентство з питань запобігання корупції. April 6, 2021. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/pokaznyku-diyalnosti-departamentu/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
7. “Запобігання політичній корупції - Офіційна база знань.” 2020. Офіційна база знань. 2020. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/zapobigannya-politychnij-koruptsiyi/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
  8. “Викривачі корупції - Офіційна база знань.” 2020. Офіційна база знань. 2020. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/vykryvachi-koruptsiyi/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
  9. “Реєстр корупціонерів - Офіційна база знань.” 2020. Офіційна база знань. 2020. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/reyestr-koruptsioneriv/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
  10. “Антикорупційний портал НАЗК.” 2020. Nazk.gov.ua. 2020. URL: <https://antycorportal.nazk.gov.ua/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
  11. “Каталог корупційних ризиків.” 2020. Nazk.gov.ua. 2020. URL: <https://antycorportal.nazk.gov.ua/risks/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
  12. Возьний В.І. Антикорупційна політика в Україні: Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: ТНЕУ. – 2013. – 241 с.
  13. “Антикорупційна політика – Centreua.” 2021. Centreua. October 4, 2021. URL: <https://centreua.org/monitoring-rishen/antycorupsijna-polityka/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
  14. “Training – Guidance – GIACC.” 2020. Giaccentre.org. 2020. URL: <https://giaccentre.org/training-guidance/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
  15. “Certification: ISO 37001 – GIACC.” 2016. Giaccentre.org. 2016. URL:

- <https://giaccentre.org/certification-iso37001/>.(дата звернення 10 грудня 2021).
16. ANTI-CORRUPTION TRAINING MANUAL URL: https://giaccentre.org/chess_info/uploads/2019/10/GIACC_TRAININGMANUAL.INT_.pdf (дата звернення 10 грудня 2021).
  17. Корупція в Україні 2020: розуміння, сприйняття, поширеність URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/Corruption_Survey_2020_Presentation_Info-Sapiens.pdf (дата звернення 10 грудня 2021).
  18. “Дослідження корупції | Національне агентство з питань запобігання корупції.” 2021. Національне агентство з питань запобігання корупції. May 11, 2021. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/doslidzhennya-koruptsiyi/>. (дата звернення 10 грудня 2021).
  19. “Методичні рекомендації ‘Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування.’” 2013. Офіційний вебпортал парламенту України. 2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13#Text> (дата звернення 10 грудня 2021).
  20. ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК З ПИТАНЬ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ URL: https://dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/DCAF%20-%20Toolkit%20Police%20Integrity_Ukrainian.pdf (дата звернення 10 грудня 2021).
  21. Посібник з оцінки корупційних ризиків та розробки планів протидії корупції URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/zapobihannya_koruptsiyi/posibn_USAID.pdf (дата звернення 10 грудня 2021).
  22. Посібник викривачів корупції URL: <http://vykryvachi.trudovi.org/wp->

- [content/uploads/2017/09/Book_Vukruvachi.pdf](#) (дата звернення 10 грудня 2021).
23. Практичний посібник щодо роботи з викривачами для уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції URL: [https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/07/Guide-final.pdf](#) (дата звернення 10 грудня 2021).
24. ЯК СТВОРИТИ ЦНАП, ВІЛЬНИЙ ВІД КОРУПЦІЇ? Посібник з рекомендаціями щодо прозорості та запобігання корупційним ризикам на всіх етапах створення та функціонування ЦНАП URL: [https://tsnap.ulead.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/U-LEAD-Anti-Corruption_Manual-2020.pdf](#) (дата звернення 10 грудня 2021).
25. “What Is Corruption: Anti-Corruption and Compliance.” 2017. Coursera. 2017. URL: [https://www.coursera.org/learn/what-is-corruption-anti-corruption-compliance#syllabus](#). (дата звернення 10 грудня 2021).
26. “Впливай — викривай! | EdEra.” 2021. Ed-Era.com. 2021. URL: [https://study.ed-era.com/uk/courses/course/427](#). (дата звернення 10 грудня 2021).
27. “Боротьба з корупцією.” 2021. Prometheus.org.ua. 2021. URL: [https://courses.prometheus.org.ua/courses/NAUKMA/ANTICOR101/2015_T2/about](#). (дата звернення 10 грудня 2021).
28. “Дослідження корупції: Як це працює?” 2015. Prometheus.org.ua. 2015. URL: [https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+CSHW101+2018_T1/about](#). (дата звернення 10 грудня 2021).

29. “Дистанційний курс: Боротьба з корупцією в державних закупівлях.” 2019. Vumonline.ua. 2019. URL: <https://vumonline.ua/course/corruption-fighting-in-public-procurement/>. (дата звернення 10 грудня 2021).